A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2023. április 27.*

„Előzetes döntéshozatal – Szociálpolitika – A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód – 2000/78/EK irányelv – Az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma – Öregségi nyugdíj – Olyan nemzeti szabályozás, amely visszaható hatállyal előírja az öregségi nyugdíjra való jogosultságra vonatkozó nemzeti szabályozás által korábban előnyben részesített köztisztviselői kategóriának az ugyanezen szabályozás által korábban hátrányosan kezelt köztisztviselői kategóriához való igazítását”

A C-681/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Verwaltungsgerichtshof (közigazgatási bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2021. november 11-én érkezett, 2021. október 11-i határozatával terjesztett elő

a **Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB)**

és

BB

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: M. L. Arastey Sahún tanácselnök (előadó), N. Wahl és J. Passer bírák,

főtanácsnok: T. Ćapeta,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– BB képviseletében M. Riedl Rechtsanwalt,

– az osztrák kormány képviseletében A. Posch, J. Schmoll és F. Werni, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

– az Európai Bizottság képviseletében B.-R. Killmann és D. Martin, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 2. cikke (1) bekezdésének és (2) bekezdése a) pontjának, valamint 6. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB) (a köztisztviselők és a közalkalmazottak, a vasutasok és a bányászati alkalmazottak biztosítóintézete, Ausztria) és BB között, ez utóbbi öregségi nyugdíja összegének meghatározása tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2000/78 irányelvnek „Az irányelv célja” című 1. cikke előírja:

„Ennek az irányelvnek a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel.”

4 Ezen irányelvnek „A hátrányos megkülönböztetés fogalma” című 2. cikke kimondja:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában:

a) közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesül, részesült vagy fog részesülni egy hasonló helyzetben az 1. cikkben hivatkozott okok bármelyike alapján [helyesen: akkor áll fenn, ha az 1. cikkben említett okok bármelyike miatt valaki hasonló helyzetben lévő másik személyhez képest kedvezőtlen bánásmódban részesül, részesült vagy fog részesülni];

b) közvetett hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy látszólag semleges előírás, feltétel vagy gyakorlat egy bizonyos vallású vagy meggyőződésű, egy bizonyos fogyatékosságú, egy bizonyos életkorú vagy egy bizonyos szexuális irányultságú személyt más személyekkel szemben hátrányos helyzetbe hoz, kivéve ha
   i. az előírás, feltétel vagy gyakorlat törvényes [helyesen: jogszerű] cél által objektíve igazolható, és a cél elérésére irányuló eszközök megfelelők és szükségesek; […]

[…]”

5 Az említett irányelv „Az irányelv hatálya” című 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében:

„A[z] [Európai] Közösségre átruházott hatáskörök korlátain belül ezt az irányelvet minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztestületeket [helyesen: az állami szerveket] is a következőkre tekintettel:

[…]

c) alkalmazási és munkakörülmények [helyesen: alkalmazási és munkafeltételek], beleértve az elbocsátást és a díjazást”.

6 Ugyanezen irányelvnek „Az életkoron alapuló eltérő bánásmód igazolása” című 6. cikke értelmében:

„(1) A 2. cikk (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha – a nemzeti jog keretein belül – egy törvényes cél által objektíven és észszerűen igazolt, beleértve a foglalkoztatáspolitikát, a munkaerő-piaci és a szakképzési célkitűzéseket, és ha a cél elérésének eszközei megfelelők és szükségesek [helyesen: ha – a nemzeti jog keretein belül – jogszerű céllal, például jogszerű foglalkoztatáspolitikai, munkaerő-piaci, vagy szakképzési céllal objektív és észszerű módon igazolhatók, valamint e cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek].

[…]

(2) A 2. cikk (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben a rendszerbe történő belépés korhatárhoz kötése, továbbá a nyugdíjra vagy rokkantsági ellátásra való jogosultság [helyesen: a rendszerbe történő belépés, továbbá a nyugdíjra vagy rokkantsági ellátásra való jogosultság korhatárhoz kötése] – beleértve az ilyen rendszerek alapján a foglalkoztatottak vagy a foglalkoztatottak csoportjai, illetve kategóriái részvételének különböző életkorhoz kötését – és az ilyen rendszerekkel kapcsolatos biztosításmatematikai számításokban az életkor használata nem jelent az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést, feltéve, hogy ez nem eredményez a nemi hovatartozáson alapuló hátrányos megkülönböztetést.”

7 A 2000/78 irányelv „Jogvédelem” című 9. cikke az (1) bekezdésében a következőket írja elő:

„A tagállamok biztosítják, hogy az irányelv által előírt kötelezettségek betartatására szolgáló jogi és/vagy közigazgatási eljárások – beleértve az általuk megfelelőnek tartott egyeztetési eljárásokat – minden olyan személy számára hozzáférhetőek legyenek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte, még akkor is, ha az a jogviszony, amelyben a feltételezett hátrányos megkülönböztetés történt, már nem áll fenn.”

8 Ezen irányelv „Az irányelv betartása” című 16. cikke értelmében:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy biztosítsák:

a) bármely törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezés eltörlését, amely az egyenlő bánásmód elvével ellentétes;

b) bármely, az egyenlő bánásmód elvével ellentétben álló rendelkezés, amelyet szerződés, kollektív szerződés, vállalati belső szabályzat, a szellemi szabadfoglalkozásúak, valamint a munkavállalók és munkáltatók szervezeteinek szabályzatai tartalmaznak, semmissé nyilvánítását vagy nyilváníthatóságát vagy módosítását.”

Az osztrák jog

9 A 2004. december 15-i Allgemeines Pensionsgesetz (a nyugdíjakról szóló általános törvény; BGBl. I, 142/2004) alapügyre alkalmazandó változata (a továbbiakban: APG) az 1955. január 1-jét követően született köztisztviselőkre alkalmazandó.

10 Az 1965. november 18-i Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen (Pensionsgesetz 1965) (a szövetségi köztisztviselők, túlélő hozzátartozóik és családtagjaik nyugdíjjogosultságáról szóló 1965. évi törvény [a nyugdíjakról szóló 1965. évi törvény]) (BGBl. 340/1965) (a továbbiakban: 1965. évi PG) a 2010. december 30-i törvénnyel (BGBl. I, 111/2010) módosított változata (a továbbiakban: 2010. évi PG) a „jogosulatlanul kapott ellátások visszatérítése” címet viselő 39. §-ának (1) bekezdése kimondta:

„A jogosulatlanul felvett juttatásokat (többleteket) vissza kell téríteni a szövetségi államnak, amennyiben azokat nem jóhiszeműen vették fel.”

11 A 2010. évi PG 41. §-a kimondta:

„(1) E szövetségi törvény azon módosításait, amelyek nem változtatják meg az e szövetségi törvény szerinti ellátások összegét, és nem módosítják az ellátásokra való jogosultság feltételeit, azokra a személyekre is alkalmazni kell, akik a módosítások hatálybalépésekor e szövetségi törvény alapján havonta rendszeres pénzbeli ellátásra jogosultak. A számítási szabályok vagy az ellátásra való jogosultság feltételeinek módosításai csak akkor alkalmazandók azokra a személyekre, akik e törvény hatálybalépésekor e szövetségi törvény alapján ellátásra jogosultak, ha ezt valamely rendelkezés kifejezetten előírja.

(2) Az e szövetségi törvény alapján járó öregségi nyugdíjakat és túlélő hozzátartozói nyugdíjakat – a 26. § szerinti pótlék kivételével – a törvényes nyugdíjbiztosítási rendszer szerinti nyugdíjakkal egyidejűleg és azonos mértékben kell kiigazítani, ha

1. az adott év január 1-je előtt már fennállt a jogosultság, vagy

2. olyan nyugdíjakból származnak, amelyekre a kérdéses év január 1-je előtt is fennállt a jogosultság.

Az első mondattól eltérően az öregségi nyugdíj első kiigazítására csak az öregségi nyugdíjra való jogosultság keletkezését követő második naptári év január 1-jétől kerülhet sor.

(3) Az 1955. szeptember 9-i Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (a társadalombiztosításról szóló általános törvény, BGBl. 189/1955) az alapeljárásra a 2010. naptári év tekintetében alkalmazandó változatában (a továbbiakban: ASVG) az 1955. január 1-je előtt született, 2006. december 31-én alkalmazásban álló köztisztviselőkre az öregségi nyugdíjuk vagy az abból származó túlélő hozzátartozói nyugdíjak első három kiigazításakor alkalmazandó, kivéve ha az adott naptári évben az ASVG 108h. §-ának (1) bekezdésétől eltérő rendelkezést kell alkalmazni.”

12 A 2018. december 22-i 2. Dienstrechts-Novelle 2018-cal (a közszolgálati jog módosításáról szóló 2018. évi 2. törvény) (BGBl. I, 102/2018) módosított, 1965. évi PG (a továbbiakban: 2018. évi PG) 41. §-ának (3) bekezdése értelmében:

„Az ASVG 634. §-ának (12) bekezdésében meghatározott, a 2010. naptári évre vonatkozó nyugdíj-kiigazítási módszer az 1955. január 1-je előtt született, 2006. december 31-én alkalmazásban álló köztisztviselőkre alkalmazandó, valamint a 99. § (6) bekezdésének hatálya alá tartozó köztisztviselőkre öregségi nyugdíjuk vagy az abból származó túlélő hozzátartozói nyugdíjak első három kiigazításakor, kivéve, ha az adott naptári évre az ASVG 108h. §-ának (1) bekezdésétől eltérő rendelkezést kell alkalmazni.”

13 Az 1965. évi PG a 2013. december 27-i törvényből (BGBl. I, 210/2013) eredő változata (a továbbiakban: 2013. évi PG) „Párhuzamos számítás” címet viselő 99. §-ának szövege a következő volt:

(1) A XIII. szakasz csak azokra a köztisztviselőkre vonatkozik, akik 1954. december 31-e után és 1976. január 1-je előtt születtek, és akik 2005. január 1-je előtt létesítettek szövetségi közszolgálati jogviszonyt, továbbá 2004. december 31-én alkalmazásban álltak.

(2) A köztisztviselő a jelen szövetségi törvény rendelkezéseinek megfelelően kiszámított öregségi nyugdíjra vagy harmadik ciklusú tanári nyugdíjra csak a nyugdíjjogosultságot keletkeztető szolgálati idő 2004. december 31-ig tartó, a 7. § vagy a 90. § (1) bekezdése szerinti százalékának megfelelő mértékben jogosult.

(3) Az öregségi nyugdíj vagy a felsőoktatási tanári nyugdíj mellett a köztisztviselő számára nyugdíjat kell megállapítani az [APG, valamint az APG 6. §-a (3) bekezdésének és 15. §-a (2) bekezdésének 2013. december 31-én hatályos változatának alkalmazásával. Az [APG] 15. §-a és 16. §-ának (5) bekezdése nem alkalmazandó. Az [APG] szerinti nyugdíjat a (2) bekezdés szerinti százalékos arány és a 100% közötti különbségnek megfelelő mértékben kell kifizetni.

(4) A 9. § alapján jóváírt időszakokat nem kell figyelembe venni a (2), (3) és (6) bekezdés alkalmazásakor. A jóváírt időszakokat illetően azon tényleges időintervallum a meghatározó, amely alatt a jóváírt időszakot teljesítették.

(5) A köztisztviselő teljes nyugdíja a (2) bekezdésben említett részarányos nyugdíjból, valamint a (3) bekezdésben említett részarányos nyugdíjból tevődik össze.

(6) Nem kell elvégezni a párhuzamos számítást abban az esetben, ha a nyugdíjjogosultságot keletkeztető szolgálati idő 2005. január 1-jétől kezdődő teljes időtartama a nyugdíjjogosultságot keletkeztető teljes szolgálati idő kevesebb mint 5%-át teszi ki, vagy ha az kevesebb mint 36 hónap. Ebben az esetben a nyugdíj kiszámítása a jelen szövetségi törvény rendelkezéseinek megfelelően történik, e szakasz kivételével.”

14 Az ASVG 634. §-a (12) bekezdésének a 2013. május 23-i törvénnyel (BGBl. I, 81/2013) módosított változata kimondja:

„A 108h. § (1) bekezdésének első mondatától eltérve a szövetségi szociális és fogyasztóvédelmi miniszter a 108. § (5) bekezdése szerinti rendeletben a 2009. és a 2010. naptári év tekintetében elvégzi a nyugdíj-kiigazítást, oly módon, hogy

1) a 45. §-ban említett maximális járulékalap 60%-át meg nem haladó nyugdíjakat a 2009-es naptári évre 1,034-es tényezővel, a 2010-es naptári évre pedig a kiigazítási tényezővel szorozzák meg, és

2) minden más nyugdíjat megemelnek egy fix összeggel, amely megegyezik a 2009-es naptári évre vonatkozó 1,034-es tényezőnek és a 2010-es naptári évre vonatkozó kiigazítási tényezőnek a 45. cikkben említett maximális járulékalap 60%-ára történő alkalmazásából eredő növeléssel."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

15 Az 1946-ban született BB 2011. december 31-én vonult nyugdíjba a közszolgálatból.

16 2012. május 9-i határozatával a BVAEB havi bruttó 3079,57 euróban állapította meg BB öregségi nyugdíját.

17 2014. január 1-jei hatállyal BB nyugdíját a 2010. évi PG 41. §-a (2) bekezdésének megfelelően kiigazították és havi bruttó 3128,84 euróra emelték.

18 2015. május 20-i levelében BB vitatta a BVAEB előtt a 2010. évi PG 41. §-a (3) bekezdésének az öregségi nyugdíja összegének 2015. évi emelésével összefüggésben történő alkalmazását, és kérte, hogy határozatban határozzák meg azon öregségi nyugdíj havi bruttó összegét, amelyre 2015. január 1-jétől jogosult volt, és fizessék ki számára a nyugdíjhátralékokat. E tekintetben BB többek között arra hivatkozik, hogy e rendelkezés alkalmazása ellentétes a 2000/78 irányelv 2. cikkével, mivel hátrányos helyzetbe hozza az idősebb (1955. január 1-je előtt született) köztisztviselőket a fiatalabb (1955. január 1-jét követően született) köztisztviselőkhöz képest az öregségi nyugdíjak összegének emelése tekintetében.

19 2015. június 24-i határozatával a BVAEB a 2010. évi PG 41. §-ának (3) bekezdése alapján 2015. január 1-jei hatállyal havi bruttó 3176,27 euró összegben állapította meg BB öregségi nyugdíját. E tekintetben a BVAEB megállapította, hogy nem áll fenn a 2000/78 irányelv 2. cikke értelmében vett, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés amiatt, hogy az 1955. január 1-je után született köztisztviselőkre a 2013. évi PG 99. §-a szerinti „párhuzamos számítás" kedvezőtlenebb rendszere vonatkozik, amelynek értelmében az öregségi nyugdíjuk összegét a 2005 előtt szerzett biztosítási időszakok tekintetében az 1965. évi PG, a 2005-től szerzett biztosítási időszakok tekintetében pedig az APG szerint határozzák meg, figyelembe véve a megszerzett szolgálati időt ezen összeg megfelelő kiigazítása céljából.

20 2016. augusztus 19-i ítéletével a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Ausztria) elutasította a BB által a BVAEB 2015. június 24-i határozatával szemben benyújtott keresetet, azzal az indokkal, hogy a nyugdíj-kiigazítás 2010. évi PG 41. §-ának (3) bekezdésében előírt maximálása, amely csak az 1955. január 1-je előtt született köztisztviselőkre alkalmazandó,

összhangban van a 2000/78 irányelvvel. Az a tény, hogy az 1955. január 1-je után született köztisztviselők öregségi nyugdíjának meghatározása során rájuk egy számukra kedvezőtlenebb párhuzamos számítás vonatkozik, igazolja a fennálló eltérő bánásmódot.

21 2017. október 25-i ítéletével a Verwaltungsgerichtshof (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Ausztria) BB felülvizsgálati kérelmét követően hatályon kívül helyezte az említett ítéletet, és az ügyet visszautalta a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) elé azzal az indokkal, hogy a 2010. évi PG 41. §-ának (3) bekezdése az 1955. január 1-je előtt született köztisztviselők tekintetében nem igazolt, életkoron alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül, mivel a „párhuzamos számítás" nem alkalmazandó az 1954. december 31-e után született összes köztisztviselőre, többek között azokra, akiknek a 2005. január 1-je óta megszerzett, nyugdíjra jogosító szolgálati idejének teljes időtartama kevesebb, mint a nyugdíj szempontjából figyelembe vett szolgálati idő 5%-a, amely a 2013. évi PG 99. §-a (6) bekezdésének megfelelően kevesebb mint 36 hónap.

22 A Verwaltungsgerichtshof (legfelsőbb közigazgatási bíróság) ugyanis megállapította, hogy a 2010. évi PG 41. §-ának (3) bekezdése és a 2013. évi PG 99. §-ának (1) és (6) bekezdése értelmében a nyugalmazott köztisztviselők három kategóriája létezik, amelyek mindegyike eltérő nyugdíj-kiigazítási rendszer hatálya alá tartozik: az első kategória, amely az 1955. január 1-je előtt született tisztviselőket foglalta magában, akiknek nyugdíj-kiigazítását a 2010. évi PG 41. §-a (3) bekezdésének megfelelően a folyósítás első három évében maximálni kellett; a második kategória, amely az 1955. január 1-jét követően született tisztviselőket foglalta magában, akik esetében a 2013. évi PG 99. §-a (1) bekezdésének megfelelően párhuzamos számítást kellett végezni, és a harmadik kategória, amely szintén 1955. január 1-jét követően született tisztviselőket foglalt magában, akik esetében azonban nem volt szükség sem a maximált nyugdíj-kiigazításra, sem pedig párhuzamos számításra a 2013. évi PG 99. §-ának (6) bekezdése alapján (a továbbiakban: harmadik kategória).

23 2018. október 9-i helyettesítő ítéletével (Ersatzerkenntnis) a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) helyt adott BB jelen ítélet 20. pontjában említett keresetének, megállapítva, hogy jogosult volt 2015. január 1-jétől havi bruttó 3182,03 euró összegű öregségi nyugdíjra, valamint a megfelelő nyugdíjhátralékok kifizetésére, mivel a 2000/78 irányelv 2. cikkével ellentétes a 2010. évi PG 41. §-a (3) bekezdésének az alapügyben szereplő öregségi nyugdíjra való alkalmazása.

24 A 2018. évi PG 2011. január 1-jére visszamenőleges hatállyal módosította a 2010. évi PG 41. §-ának (3) bekezdését. Azáltal, hogy azon tisztviselőkre, akikre a 2013. évi PG 99. §-ának (6) bekezdése vonatkozott, visszaható hatállyal kiterjesztette a 2018. évi PG 41. §-a (3) bekezdésének hatályát, az 1965. évi PG ezen új változata a harmadik kategória megszüntetésére irányult oly módon, hogy e kategóriát a jelen ítélet 22. pontjában említett, ideiglenesen maximált öregségi nyugdíj-kiigazítás tárgyát képező első kategóriába sorolta.

25 2019. április 30-i határozatával a Verwaltungsgerichtshof (legfelsőbb közigazgatási bíróság) mint elfogadhatatlant elutasította a BVAEB által a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) 2018. október 9-i helyettesítő ítéletével (Ersatzerkenntnis) szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmet.

26 A BB által 2019. július 17-én benyújtott újabb kérelmet követően a BVAEB 2019. július 25-i határozatával megállapította, hogy BB 2015. január 1-jétől bruttó 3176,27 euró, 2016. január 1 -jétől 3211,26 euró, 2017. január 1-jétől 3236,95 euró, 2018. január 1-jétől 3288,74 euró,

2019. január 1-jétől pedig 3354,52 euró összegű öregségi nyugdíjra jogosult, mivel a 2018. évi PG 41. §-ának (3) bekezdése visszaható hatállyal megszüntette a Verwaltungsgerichtshof (legfelsőbb közigazgatási bíróság) által a jelen ítélet 21. pontjában említett, 2017. október 25-i ítéletében megállapított hátrányosan megkülönböztető helyzetet. E rendelkezésnek megfelelően az öregségi nyugdíj maximált kiigazítása a 2013. évi PG 99. §-a (6) bekezdésének hatálya alá tartozó azon köztisztviselőkre is alkalmazandó, akik esetében korábban nem került sor e kiigazításra. Egyébiránt a BVAEB úgy ítélte meg, hogy BB-nek a 2019 januárja és augusztusa közötti időszak tekintetében viszont 84,24 euró összegű öregséginyugdíj-többletet vissza kell térítenie az államnak, mivel BB a 2018 decembere előtti időszakban jóhiszeműen vette fel a nyugdíjtöbbletet.

27 2020. június 23-i ítéletével az ismét BB keresete alapján eljáró Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) helyt adott az előző pontban említett határozattal szemben benyújtott keresetnek, azzal az indokkal, hogy a 2018. évi PG 41. §-ának (3) bekezdése továbbra is ellentétes a 2000/78 irányelv 2. cikkével. A 2018. évi PG alapján elfogadott jogszabálymódosítás ugyanis nem módosította az 1955. január 1-je előtt született azon köztisztviselők helyzetét, akik továbbra is hátrányos helyzetben vannak, ezért továbbra is fennáll az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés. A jogerőre tekintettel azonban e bíróság a 2015. évre vonatkozóan elutasította e keresetet. Ezért a Bundesverwaltungsgericht úgy ítélte meg, hogy BB 2016. január 1-jétől havi bruttó 3217,02 euró, 2017. január 1-jétől 3242,76 euró, 2018. január 1-jétől 3294,64 euró, 2019. január 1-jétől 3360,53 euró, 2020. január 1-jétől pedig 3421,02 euró összegű öregségi nyugdíjra jogosult, amelyek nem minősültek többletnek.

28 Ezt követően a BVAEB felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Verwaltungsgerichtshofhoz (legfelsőbb közigazgatási bíróság).

29 Ebben az összefüggésben e bíróság kétségeit fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy összeegyeztethető-e a jogbiztonság elvével a 2018. évi PG 41. §-ának (3) bekezdése, amely révén a nemzeti szabályozás által korábban előnyben részesített köztisztviselői kategóriát (a továbbiakban: korábban előnyben részesített kategória) az öregségi nyugdíjaik tekintetében az ugyanezen jogi szabályozás által korábban hátrányosan kezelt köztisztviselők kategóriájával (a továbbiakban: korábban hátrányosan kezelt kategória) hozták összhangba.

30 Egyébiránt e bíróság egyrészt arra keres választ, hogy e rendelkezés megfelel-e a Bíróság ítélkezési gyakorlatából, különösen a 2019. október 7-i Safeway ítéletből (C-171/18, EU:C:2019:839, 34. és 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) eredő azon kötelezettségnek, hogy a megállapított hátrányos megkülönböztetést azonnal és teljeskörűen meg kell szüntetni, valamint azon tilalomnak, hogy visszamenőleg megszüntessék azon előnyöket, amelyekben a korábban előnyben részesített kategória részesült. Másrészt e bíróság arra vár választ, hogy alkalmazható-e ezen ítélkezési gyakorlat az alapügyben szereplő helyzetre.

31 A korábban előnyben részesített kategória tekintetében a szerzett jogok és a bizalomvédelem biztosításának szükségessége a Bíróság életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó ítélkezési gyakorlatából, különösen a 2019. május 8-i Leitner ítéletből (C-396/17, EU:C:2019:375, 49. pont) fakad. Márpedig a jelen ügyben a 2018. évi PG 41. §-ának (3) bekezdése pontosan a korábban előnyben részesített kategória szerzett jogait nem védi.

32 Kétségtelen, hogy a Bíróság a 2015. január 28-i Starjakob ítéletében (C-417/13, EU:C:2015:38, 49. pont) kimondta, hogy nem kell az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés minden esetében szükségszerűen olyan pénzügyi ellentételezést nyújtani, amely a hátrányos megkülönböztetés fennállása esetén, illetve annak hiányában járó ellátások összege közötti

különbségnek felel meg. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor arra keres választ, hogy ezen ítélkezési gyakorlat átültethető-e az alapügyben fennállóhoz hasonló körülményekre annyiban, amennyiben az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben a korábban előnyben részesített kategóriába tartozó köztisztviselők szerzett jogai fennmaradtak, ellentétben az alapügyben szereplő helyzettel.

33 Mindenesetre a Bíróság még nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal az, hogy valamely nemzeti rendelkezés visszaható hatállyal történő módosítása végső soron a korábban előnyben részesített kategóriát a korábban hátrányosan kezelt kategóriával azonos helyzetbe hozza, megszüntetve az eltérő bánásmódot eredményező tényezőt oly módon, hogy a korábban életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetésben részesülő személyeknek semmilyen pénzügyi jogosultsága ne legyen.

34 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a hatékony jogorvoslathoz való jogot nemcsak az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének első bekezdése biztosítja, hanem a 2000/78 irányelv is, amelynek 9. cikke úgy rendelkezik, hogy a tagállamok biztosítják, hogy minden olyan személy, aki úgy érzi, hogy hátrányos megkülönböztetés érte, érvényesíthesse jogait. Márpedig a hatékony jogorvoslathoz való jogot teljesen megfosztaná a hatékony érvényesüléstől – mivel az uniós joggal összeegyeztethetőnek minősülne – az olyan nemzeti szabályozás módosítása, amely lehetővé teszi az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés visszaható hatállyal történő megszüntetését anélkül, hogy biztosítanák a hátrányosan megkülönböztetett személyek számára azt a lehetőséget, hogy azon pénzbeli juttatások kifizetésének megfelelő pénzügyi ellentételezésben részesüljenek, amelyeket a szóban forgó hátrányos megkülönböztetés hiányában kaptak volna.

35 E körülmények között a Verwaltungsgerichtshof (legfelsőbb közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell e értelmezni a [2000/78] irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését, illetve a jogbiztonságnak, a szerzett jogok tiszteletben tartásának és az uniós jog tényleges érvényesülésének elvét, hogy azokkal ellentétes az – alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló – olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a tisztviselők korábban kedvezményezett csoportja visszamenőlegesen már nem jogosult az e csoportot a nyugdíj-kiigazítás alapján megillető nyugdíjösszegre, és amely ily módon (a korábban kedvezményezett csoport visszamenőleges hatályú megszüntetése a korábban hátrányos helyzetű csoporttal szemben jelenleg alkalmazott egyenlő bánásmód révén) azzal jár, hogy (már) a tisztviselők korábban hátrányos helyzetű csoportja sem jogosult arra az e csoportot a nyugdíj-kiigazítás alapján megillető nyugdíjösszegre, amelyre ez utóbbi csoport a bíróság által már (többször) megállapított, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés miatt – az uniós joggal ellentétes nemzeti rendelkezés alkalmazásának a korábban kedvezményezett csoporttal való egyenlő bánásmód érdekében való mellőzése folytán – jogosult lenne?”

A Bíróság előtti eljárás

36 A Bíróság elnöke 2022. július 5-i határozatával felvilágosításkérést intézett a kérdést előterjesztő bírósághoz, amelyben felhívta arra, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmára tekintettel fejtse ki, hogy a Bíróság által az előterjesztett kérdésre adandó válasz pontosan milyen

módon lenne hasznos az alapjogvita megoldása szempontjából annyiban, amennyiben e kérdés a szóban forgó nemzeti szabályozás visszaható hatályú alkalmazására vonatkozó előfeltevésen alapul.

37 A Bíróság Hivatalához 2022. szeptember 8-án érkezett, 2022. szeptember 2-i levelében a kérdést előterjesztő bíróság válaszolt erre a felvilágosításkérésre, és először is megismételte az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek az alapügy megoldása szempontjából fennálló relevanciáját alátámasztó okok ismertetését. Ezt követően először is arra hivatkozott, hogy az alapeljárás keretében neki kell meghatároznia, hogy az öregségi nyugdíjaknak az az összege, amelyet a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) egyrészt a 2015 és 2018 közötti évekre, másrészt 2019. január 1-jétől BB-nek járó összegként állapított meg, összhangban van-e az alkalmazandó nemzeti jogszabályokkal, az uniós jogra tekintettel. E bíróság másodszor hangsúlyozta, hogy az alapeljárás így mindenekelőtt a fizetendő öregségi nyugdíj összegének meghatározására vonatkozik, nem pedig arra hogy volna-e alapja a múltban jogosulatlanul kapott esetleges ellátások visszakövetelésének vagy sem. Harmadszor e bíróságnak azt is pontosítania kellett, hogy abban az esetben, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy az uniós joggal nem összeegyeztethetelen az olyan nemzeti rendelkezés, mint a 2018. évi PG 41. §-ának (3) bekezdése akkor amiatt, hogy a BB-nek járó öregségi nyugdíj összege túl magas, az jogellenes lenne, ami az említett nyugdíj kiigazításával járna. E tekintetben az említett bíróság negyedszer megállapította, hogy az ilyen kiigazításra attól függetlenül kerülne sor, hogy BB-nek esetlegesen vissza kell-e térítenie a múltban jogosulatlanul kapott ellátásokat, vagy azokat a jóhiszeműségére hivatkozva megtarthatja. Ötödször, a kérdést előterjesztő bíróság rámutatott, hogy a jogosulatlanul kapott ellátások esetleges visszatérítttetésének kérdése csak abban az esetben merülne fel, ha megállapítást nyerne a 2018. évi PG 41. §-a (3) bekezdésének alkalmazhatósága. E bíróság hatodszor arra a következtetésre jutott, hogy még ha a szóban forgó szabályozás visszaható hatálya a 2019. január 1-jét követő időszak tekintetében fennállna is, az említett szabályozásnak az uniós joggal való összeegyeztethetősége továbbra is meghatározó lenne BB öregségi nyugdíja összegének, valamint éves kiigazításának mind a múltra, mind pedig a jövőre nézve történő meghatározását lehetővé tevő jogi alap megállapítása szempontjából, függetlenül a jogosulatlanul kapott ellátások esetleges visszakövetelésétől.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

38 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében visszamenőleges hatállyal a korábban előnyben részesített köztisztviselői kategória nyugdíjrendszerének a korábban hátrányosan kezelt köztisztviselői kategória nyugdíjrendszeréhez igazítását írja elő.

39 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdés azon az előfeltevésen alapul, amely szerint egyrészt a 2010. évi PG 41. §-ának (3) bekezdése az 1955. január 1-je előtt született köztisztviselők tekintetében az életkoron alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósított meg, másrészt pedig a 2018. évi PG 41. §-a (3) bekezdésének a nemzeti jogalkotó általi elfogadása az említett, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére irányult. A Bíróság kizárólag ezen előfeltevés fényében vizsgálja meg a feltett kérdést.

40 E kérdés megválaszolása érdekében először is emlékeztetni kell arra, hogy a 2000/78 irányelvnek mind a címéből és a preambulumából, mind pedig a tartalmából és a céljából az tűnik ki, hogy az irányelv általános keretet kíván létrehozni a mindenki számára biztosítandó „a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott” egyenlő bánásmódhoz, hatékony védelmet nyújtva nekik az irányelv 1. cikkében említett okok valamelyikén – köztük az életkoron – alapuló hátrányos megkülönböztetés ellen (2021. június 3-i Ministero della Giustizia [Közjegyzők] ítélet, C-914/19, EU:C:2021:430, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 Ezenkívül a 2000/78 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjából az következik, hogy az irányelvet az Unióra átruházott hatáskörök keretén belül „minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve az állami szerveket is”, tekintettel „az alkalmazási és munkafeltételek[re], beleértve az elbocsátást és a díjazást”.

42 Másfelől hangsúlyozni kell, hogy a 2000/78 irányelv 1. cikkével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy ezen irányelv alkalmazásában az egyenlő bánásmód elve megköveteli többek között, hogy semmilyen, az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés nem állhat fenn, sem közvetlenül, sem közvetetten. Az említett irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja pontosítja, hogy ugyanazon cikk (1) bekezdésének alkalmazásában különösen akkor áll fenn közvetlen hátrányos megkülönböztetés, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesül egy hasonló helyzetben az említett irányelv 1. cikkében hivatkozott okok bármelyike alapján.

43 A 2000/78 irányelv 2. cikkének (2) bekezdése ellenére a tagállamok ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével összhangban rendelkezhetnek úgy, hogy az életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha – a nemzeti jog keretein belül – jogszerű céllal, például jogszerű foglalkoztatáspolitikai, munkaerő-piaci, vagy szakképzési céllal objektív és észszerű módon igazolhatók, valamint e cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek.

44 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint amennyiben megállapították az uniós jogot sértő hátrányos megkülönböztetést, és amíg az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket nem fogadják el, az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása csak úgy biztosítható, ha a hátrányosan kezelt kategóriába tartozó személyeknek biztosítják ugyanazokat az előnyöket, mint amelyekben a kedvezményezett kategóriába tartozó személyek részesülnek. A hátrányosan kezelt személyeket tehát az érintett előnyből részesülő személyekkel azonos helyzetbe kell hozni (lásd ebben az értelemben: 2019. január 22-i Cresco Investigation ítélet, C-193/17, EU:C:2019:43, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 Következésképpen ellentétes lenne a munkafeltételek kiegyenlítésének céljával, valamint a jogbiztonság elvével, ha lehetővé tennék az érintett nyugdíjrendszerért felelős személyek számára a hátrányos megkülönböztetés olyan intézkedés elfogadásával történő megszüntetését, amely visszaható hatállyal, a korábban előnyben részesített személyekre vonatkozó rendszert a korábban hátrányosan kezelt személyekre vonatkozó rendszer szintjén egységesíti. Egy ilyen megoldás elfogadása ugyanis mentesítené e felelős személyeket azon kötelezettség alól, hogy a hátrányos megkülönböztetés megállapítását követően e megkülönböztetést azonnal és maradéktalanul megszüntessék (lásd ebben az értelemben: 2019. október 7-i Safeway ítélet, C-171/18, EU:C:2019:839, 34. és 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 Márpedig az előző pontban szereplő megfontolások csak akkor érvényesek, ha a nemzeti jogalkotó nem fogadott el az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket (lásd ebben az értelemben: 2019. május 8-i Leitner ítélet, C-396/17, EU:C:2019:375, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 Ezzel szemben az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseknek a hatáskörrel rendelkező jogalkotó általi elfogadását követő időszakot illetően a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az EK 119. cikkel (jelenleg EUMSZ 157. cikk) nem ellentétes az, hogy az ilyen intézkedések előírják, hogy a korábban előnyben részesített személyek előnyeit a korábban hátrányosan kezelt személyekre vonatkozó rendszer szintjére kell csökkenteni (lásd ebben az értelemben: 2019. október 7-i Safeway ítélet, C-171/18, EU:C:2019:839, 18. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 Az említett ítélet tanulságai – ellentétben azzal, amit az Európai Bizottság írásbeli észrevételeiben állít – arra szolgálnak, hogy azokat a 2000/78 irányelv összefüggésében is alkalmazzák az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben, mivel azt a 2018. évi PG hatálybalépését megelőző időszak tekintetében egy érvényes referenciarendszer, vagyis a harmadik kategória fennállása jellemezte (lásd analógia útján: 2019. január 22-i Cresco Investigation ítélet, C-193/17, EU:C:2019:43, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

49 Ebből következik, hogy a nemzeti jogalkotónak az uniós jogra tekintettel lehetősége volt arra, hogy a jogi szabályozás összhangba hozatalának időpontjától, amelyre a jelen esetben a 2018. évi PG elfogadásával került sor, a korábban előnyben részesített kategóriába tartozó köztisztviselők nyugdíjrendszerét hozzáigazítsa a korábban hátrányosan kezelt köztisztviselők nyugdíjrendszeréhez.

50 Meg kell ugyanis állapítani, hogy bár a tagállamok a 2000/78 irányelv 16. cikkének megfelelően kötelesek eltörölni az egyenlő bánásmód elvével ellentétes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket, e cikk a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megsértése esetén nem kötelezi őket meghatározott intézkedések meghozatalára, hanem meghagyja számukra a lehetőséget, hogy a felmerülő különböző helyzeteknek megfelelően, az e cél elérését biztosító különböző megoldások közül szabadon válasszák ki az általuk legmegfelelőbbnek tartottat (2019. május 8-i Leitner ítélet, C-396/17, EU:C:2019:375, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

51 Mindazonáltal a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a jogbiztonság elvével főszabály szerint ellentétes az, hogy az uniós jogot végrehajtó jogi aktusnak visszaható hatállyal rendelkezzen. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a jogbiztonság elve, amely az uniós jog általános elvei közé tartozik, megköveteli többek között, hogy a jogszabályok egyértelműek, pontosak és hatásaikat illetően előre láthatók legyenek (2019. február 13-i Human Operator ítélet, C-434/17, EU:C:2019:112, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Következésképpen az uniós jogot végrehajtó jogi aktusok csupán kivételesen ruházhatók fel visszaható hatállyal, ha azt közérdekű követelmény követeli meg, és ha az érdekeltek jogos bizalmát megfelelően tiszteletben tartják (lásd ebben az értelemben: 2019. október 7-i Safeway ítélet, C-171/18, EU:C:2019:839, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 Először is, ami a közérdekű követelmény fennállásának szükségességét illeti, meg kell állapítani, hogy az érintett nyugdíjrendszer pénzügyi egyensúlyát súlyosan veszélyeztető kockázat ilyen követelménynek minősülhet (lásd ebben az értelemben: 2019. október 7-i Safeway ítélet, C-171/18, EU:C:2019:839, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig a Bíróság rendelkezésére álló iratokból nem tűnik ki, hogy ilyen követelményre hivatkoztak volna

az alapügyben szereplő nemzeti szabályozás visszaható hatályának igazolása érdekében. Noha az osztrák kormány írásbeli észrevételeiben kétségkívül azt állítja, hogy a 2018. évi PG 41. §-ának (3) bekezdése arra irányul, hogy megfelelő egyensúlyt biztosítson az idősebb köztisztviselők és a fiatalabb köztisztviselők között az öregségi nyugdíjrendszer hosszú távú finanszírozásának biztosítására szolgáló terhek megosztása keretében, mindazonáltal úgy tűnik, hogy az ilyen megfontolás nem elegendő annak igazolásához, hogy a korábban előnyben részesített kategóriába tartozó köztisztviselők nyugdíjrendszerének a korábban hátrányosan kezelt kategóriába tartozó köztisztviselők nyugdíjrendszerével való, visszamenőleges hatályú összhangba hozása szükséges volt az érintett nyugdíjrendszer pénzügyi egyensúlya súlyos sérelmének elkerüléséhez. Ugyanezen kormány azon észrevétele, amely szerint a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az öregségi nyugdíjak fenntartható finanszírozásának biztosítására és az államilag finanszírozott nyugdíjak szintje közötti különbség csökkentésére irányuló célok a tagállamokat megillető széles mérlegelési mozgástérre tekintettel jogszerű szociálpolitikai céloknak tekinthetők, egyéb olyan releváns tényezők hiányában, amelyek lehetővé tennék az ilyen célok fennállásának megállapítását, nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a szóban forgó intézkedés ténylegesen megfelel e közérdekű követelménynek. Ebből következően úgy tűnik, hogy hiányzik ezen intézkedés visszaható hatályának objektív igazolása, aminek vizsgálata mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

53 Másodszor, ami az érdekeltek jogos bizalmának tiszteletben tartását illeti, emlékeztetni kell arra, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, valamint a kérdést előterjesztő bíróságnak a Bíróság felvilágosításkérésére adott válaszából kitűnik, hogy a 2010. évi PG 39. §-a értelmében „[a] jogosulatlanul felvett juttatásokat (többleteket) [csak akkor kell visszatéríteni] a szövetségi államnak, amennyiben azokat nem jóhiszeműen vették fel”. Ebből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által az előtte folyamatban lévő jogvita összes releváns körülményére tekintettel elvégzendő vizsgálatok függvényében az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás a 2010. évi PG 39. §-ának esetleges alkalmazása révén alkalmas az érintettek jogos bizalmának tiszteletben tartására.

54 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal – közérdekű követelmény hiányában – ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében visszamenőleges hatállyal az öregségi nyugdíjra vonatkozó nemzeti szabályozás által korábban előnyben részesített köztisztviselői kategória nyugdíjrendszerének az ugyanezen szabályozás által korábban hátrányosan kezelt köztisztviselői kategória nyugdíjrendszeréhez igazítását írja elő.

A költségekről

55 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv

2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal – közérdekű követelmény hiányában – ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében visszamenőleges hatállyal az öregségi nyugdíjra vonatkozó nemzeti szabályozás által korábban előnyben részesített köztisztviselői kategória nyugdíjrendszerének az ugyanezen szabályozás által korábban hátrányosan kezelt köztisztviselői kategória nyugdíjrendszeréhez igazítását írja elő.

Aláírások